

Börsil kaubeldavad tooted

Üldine teave

Börsil kaubeldavad fondid

Börsil kaubeldav fond (ETF, ingl *exchange-traded fund*) sarnaneb tavalise investeerimisfondiga, kuna see on investorite pakutavate fondide kogum, mida kasutatakse alusvaradesse investeerimiseks, kuid erinevalt tavalisest investeerimisfondist kaubeldakse ETF-idega sarnaselt aktsiatele. ETF-ide alusvaraks võivad olla konkreetsed indeksid, sektorid, spetsiifilised aktsiad, võlakirjad, tuletisinstrumendid jms. Samuti on ETF-e, mis pole alati seotud ühe indeksi või sektoriga. Selliste ETF-ide puhul juhitakse investeringuid aktiivselt ja nende alusvara koostis võib aja jooksul muutuda.

On olemas ETF-e	ETF-i tootlus sõltub:
mille alusvaraks on teised börsil kaubeldavad fondid	fondijuhist ja/või fondivalitsejast
mis kasutavad tuletis- ja võlainstrumente alusvara väärtuse muutuse võimendamiseks kaks või enam korda (eeldatakse hinna volatiilsuse suurenemist) (ingl <i>leverage ETF</i>)*	piirkondadest ja sektoritest, kuhu investeringuid tehakse
mille väärtus liigub alusvara väärtusele vastupidises suunas (ingl <i>inverse ETFs</i>)	finantsturu üldisest foonist
mis võimendavad alusvara väärtusele vastupidist liikumist (ingl <i>leveraged-inverse ETFs</i>)	

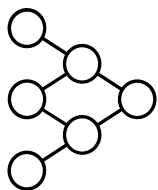
* Võimendatud ETF-id võivad kapitali kallinemise tagamiseks kasutada optsoone, futuure ja muid tuletisinstrumente, mis on sageli seotud turuindeksitega.

Börsil kaubeldavad toorained

Börsil kaubeldav tooraine (ETC, ingl *exchange-traded commodity*) sarnaneb ETF-iga, kuid alusvaraks on tavaliselt erinevad toorained nagu metallid, energia ja kariloomad. ETC-ga kaubeldakse ka börsil ja hinnad kõiguvad ETC aluseks olevate toorainete hinnamuutuste põhjal. ETC saab jälgida üksikuid tooraineid või erinevate toorainete kogumikku. Sarnaselt ETF-idele võivad ka ETC-d olla võimendatud ja sellised, mille väärtus liigub alusvara väärtusele vastupidises suunas.

Börsil kaubeldavad võlakirjad

Börsil kaubeldavad võlakirjad (ETN, ingl *exchange-traded note*) on tagatiseta võlaväärtpaberite tüübid, mis jälgivad väärtpaberite ja kauplemise aluseks olevat indeksit suurematel börsidel, nagu ETF-id ja ETC-d. ETN-id on küll sarnased võlakirjadega, kuid neil puuduvad intressimakseid. Selle asemel aga kõiguvad ETN-ide hinnad sarnaselt aktsia hindadele. ETN-i väärtus võib langeda emitendi krediitireitingu languse tõttu, kuigi alusindeks ei muutunud. Sarnaselt ETF-idele ja ETC-dele on olemas võimendatud ETN-e.

Keerukus

Börsil kaubeldavad tooted liigitatakse vähem keerukateks ja keerukateks finantsinstrumentideks.

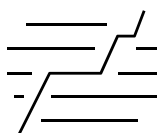
Euroopa Liidus registreeritud ETF-e (mis pole võimendatud), mis vastavad Euroopa Liidu eurofondide direktiivi (eurofondid e UCITS, ingl *Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities*) nõuetele, käsitletakse kui vähem keerukaid finantsinstrumente. Kõiki ETF-e, mis ei vasta UCITSi nõuetele, struktureeritud UCITSid ning võimendatud ETF-id, ETC-d ning ETN-id on keerukad finantsinstrumendid.

Väärtus

Börsil kaubeldava tootega saab investor suuremal või vähemal määral mitmekülgse positsiooni laiale turule, varaklassile ja turusektorile või investeerimisstiilile. Börsil kaubeldava toote ostmisel saab investor indeksfondi hajutatuse, samuti võimaluse müüa lühikese ajaga ja osta marginaaliga. Erinevalt tavalistest fondidest ei ole börsil kaubeldavatel toodetel väljalaske- ega tagasivõtmistasusid ja neile kohalduvad aktsiatehingute teenustasud, samuti on börsil kaubeldavatel toodetel võrreldes investeerimisfondidega madalam üldine kulude suhe. Võimendatud börsil kaubeldavate toodete puhul on see suhe tavaliselt suurem kui võimendamatata börsil kaubeldavate toodetega. Börsil kaubeldavad tooted võimaldavad regulaarseid väljamakseid sõltuvalt nende alusvarast.

Börsil kaubeldavaid tooteid hinnatakse investeerimisfondide osakutena, kasutades osaku puhaskäätuse (NAV, ingl *net asset value*) valemist. Selle väärtus võib investeerimisperioodi jooksul muutuda ning olla turutingimustest sõltuvalt esialgselt investeringust madalam või kõrgem. Börsil kaubeldavaid toodete müümine ja ostmine toimub ainult suuremate börside kaudu kogu kauplemispäeva vältel. Ostu ja müügihindade süsteem on sama mis tavalistel aktsiatel.

Riskid

Börsil kaubeldav toode ei garanteeri tootlust. **Mida kõrgem on võimalik tootlus, seda suurem on risk kaotada oluline osa alginvesteeringust.** Börsil kaubeldavaid tooteid saab konstrueerida erineval viisil ja see mõjutab nende riskitaset.

Väärtpaberite varasem tootlus ei tähenda lubadust ega hõlma viidet järgmiste perioodide tootluse kohta (kui investeeringu tulusus on mingil ajal positiivne, ei ole mingit garantiid, et see jääb selliseks ka tulevikus), kuid see võib aidata hinnata fondi volatiilsust ajas.

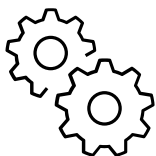
Tururisk on risk, et klient kannab kahju üldisest negatiivsest hinnaliikumisest väärtpaberiturul või selle teatud osas. Ebasoodsaid hinnaliikumisi võivad põhjustada näiteks konkreetse riigi või majandusharu kehvad majandusnäitajad, ebastabiilne majanduskeskkond või väärtpaberiturg jms.

Intressirisk on seotud tururiskiga ja seisneb selles, et klient võib kanda kahju ebasoodsatest arengutest turul, mis võivad väljenduda intressimäära muutustes, intressimäära volatiilsuses, erineva riskitasemega investeerimisobjektide intressimäära vahes, laenude ennetähtaegses tagasimaksmises jne. See risk on seotud ETN-idega.

Valuutarisk – välisvaluutas nomineeritud investeeringute puhul on risk, et klient kannab sellistelt investeeringutelt kahju ebasoodsate muutuste tõttu erinevate valuutade vahetuskurssides.

Emitendi risk viitab võimalusele, et instrumendi väärtus võib oluliselt langeda fondivalitseja vaikimisi juhtimise tõttu. Väljaspool Euroopa Liitu välja antud ja registreeritud börsil kaubeldavad tooted võivad olla riskantsemad erinevate õigusaktide nõuete tõttu.

Likviidsusrisk on seotud tururiskiga ja seisneb peamiselt selles, et klient võib kanda kahju likviidsuse puudumisest vastaval reguleeritud turul, mis raskendab väärtpaberite müüki kliendi soovitud ajal või mille tõttu väärtpabereid ei saa müüa turuhinna või kliendi soovitud hinna lähedase hinnaga. Vaatamata alusvaradele ja likviidsustele võivad ETF-id mõnes olukorras muutuda mittelikviidseks ning seetõttu võib müümine, ostmine või tagasivõtmine olla keeruline või võimatu. Samuti on keeruline või võimatu osta, müüa või lunastada ETF-ide osakuid/aktsiaid netoväärtuse taseme lähedal. ETF-ide müümise võimalus ei ole garanteeritud.

Maksustamine ja kohaldatavad tasud

Investeeringutest saadud tulu kuulub maksustamisele. Investeeringukonto võimaldab Eesti maksukohustuslastel investeeringutelt saadud tulumaksustamist edasi lükata. Maksustamine sõltub iga kliendi individuaalsetest oludest ja võib tulevikus muutuda. Kliendid peaksid iseseisvalt hindama kõiki investeeringute maksustamise või nende tasuvusega seotud asjaolusid.

Kohaldatavad tasud:

- Maaklertasu
- Arveldustasu
- Hoidmistasu

Kohalduda võivad ka muud tasud (näiteks haldustasu või mõni muu börsil kaubeldava toote prospektis avaldatud tasu), mida ei maksta otse ning mis sisalduvad finantsinstrumendi hinnas.

Täpsem teave tasude kohta on SEB hinnakirjas.